

Lokaliseringsutredning för Strandallén

Del av handlingsplan för lokal masshantering på Östra
Tyresö

2019-12-04

tyresö kommun

Innehåll

1	Sammanfattning	4
2	Inledning	4
2.1	Bakgrund	4
3	Förutsättningar	5
3.1	Nuläge	5
3.2	Miljö och ekonomi.....	7
3.3	Beräkning.....	7
3.3.1	Transportavstånd/tidsvinst.....	7
3.3.2	Transportavstånd/kostnader	8
3.3.3	Jord och berg.....	8
3.3.4	Totalkostnader	8
3.4	Tidigare utredningar.....	8
3.5	Nollalternativ	9
4	Möjligheter och förslag.....	9
5	Konsekvenser.....	10
5.1	Gestaltning	12
6	Genomförande.....	12
6.1	Behov av tillstånd, lov och detaljplaneläggning.....	12
6.2	Tidplan.....	13

1 Sammanfattning

I september 2019 fick kommundirektören i uppdrag av kommunstyrelsen att ta fram en handlingsplan för lokal massåtervinning på Östra Tyresö. I beslutet ingick, som en del av handlingsplanen, att utreda Strandallén 6 för fortsatt lokal massåtervinning efter att tidsbegränsat lov gått ut samt en utvidgning av verksamheten på Strandallén 8- 10 för hantering av mjuka massor d v s mellanlagring och sortering av jord, grus, asfalt (totalt ca 10 000 kvm). I utredningen kommer även delar av fastigheterna på Slumnäsvägen 19-23 tas med då de berörs.

Utefter vad som framkommit i detta utredningsarbete är rekommendationen att Strandallén 6, 8 och 10 samt delar av Slumnäsvägen 19- 23 planeras för och iordningsställs för lokal massåtervinning. Det kommer innebära detaljplaneläggning av Strandallén 6 efter att tidsbegränsat lov gått ut (2027), uppförande av bullervallar, tillståndssökning för massåtervinningen, rivning av byggnader, framtagande av bullerutredningar, beredning av mark, instängsling av området mm.

2 Inledning

2.1 Bakgrund

För att uppnå miljömål om koldioxidutsläpp, uppfylla Eu: s avfallsdirektiv och följa strategins (Strategi för lokal masshantering på Östra Tyresö) intention behöver kommunen planera så att den lokala massåtervinningen på Östra Tyresö fungerar på ett optimalt sätt. Att bortskaffa massor och köra dem på deponi är ett dåligt alternativ och något som ska undvikas.

Om massor som uppkommer i anläggningsarbeten kan återanvändas eller återvinnas i stället för att bortskaffas medför det stora ekonomiska och miljömässiga fördelar eftersom resurserna tillvaratas på ett mer hållbart sätt utan att nya resurser måste utvinnas. Antalet transporter minskar vilket i sin tur kan minska risken för olyckor på vägarna, avgasutsläpp, bränsleförbrukning, väg- och däckslitage vilket totalt sett minskar negativ miljöpåverkan.

Utbyggnaden av vatten- och avlopp, VA, på Östra Tyresö inklusive del av yttre Brevik kommer att pågå t o m år 2035- 2037. Fram tills dess behövs platser där massåtervinning kan bedrivas. I dagsläget finns tre platser på Östra Tyresö som kommunen har möjlighet att hantera massor på. Men, det kommer att förändras och därför behöver kommunen planera för en lösning som håller över tid.

I september 2019 antogs en masshanteringsstrategi av kommunstyrelsen, KS, och som en del i det fortsatta strategiska arbetet med lokal massåtervinning gavs kommundirektören i uppdrag att ta fram en handlingsplan för genomförande av masshanteringsstrategin i syfte att få till en miljö- och kostnadseffektiv hantering av massor. I beslutet ingick, som en del av handlingsplanen, att utreda Strandallén 6 samt Strandallén 8- 10. Delar av fastigheterna på Slumnäsvägen 19-23 kommer att beröras av föreslagen utökning av området varför även de finns med i utredningen.

3 Förutsättningar

3.1 Nuläge

I dagsläget finns tre platser som kommunen har möjlighet att hantera massor på, och som har tillstånd för det, enligt miljöbalken (1998:808).

1. Strandallén 6, s.k. Brädgårdsområdet (Strand 1:390 m.fl.) används primärt för krossning av berg men kan bara användas för ändamålet till år 2022, och som längst t o m 2027 (ca 16 000 kvm) utifrån gällande tillstånd och bygglov. Se figur 1.
2. Upplagsplatsen vid Nötskrievägen/Finborgsvägen (del av Brevik 1:1) kan användas för mjuka massor t o m 2024 (enligt detaljplan) men bedöms vara för liten för behovet (ca 3 000- 4 000 kvm). Se figur 2.
3. Den s.k. förskoletomten i Raksta (Raksta 1:4 och Raksta 1:302) har tillstånd för mellanlagring av massor men den möjligheten har inte nyttjats på platsen. Platsen kan enligt detaljplan användas t o m december 2022 (2023-01-02) Se figur 3.

Enligt gällande tidplaner beräknas etapperna på inre Brevik, Raksta och Bergholm, (utom Trinntorp etapp 17) vara utbyggda och klara år 2027-2030. Det är beroende på om tidplanerna hålls. Därefter fortsätter arbetet på yttre Brevik. Efter 2027-2030 saknas alltså plats att krossa berg på. Tillräckligt stor plats för hantering av mjuka massor saknas redan idag.

Figur 1: Upplagsplatsen Strandallén 6

Figur 2: Upplagsplatsen vid Finborgsvägen/Nötskrikevägen

Figur 3: Upplagsplatsen i Raksta, s.k. Förskoletomten

3.2 Miljö och ekonomi

Att ha en lokal massåtervinning ger inte enbart kostnadsfördelar. Även miljö- och tidsaspekterna är viktiga att ta med i beräkningen.

Massor kan utgöra en naturresurs och inte ett avfall om de återvinns. På så sätt blir massorna en tillgång i anläggningsarbeten vilket kan förebygga massöver- och underskott och minska avfallsvolymer i anläggningsarbeten. Genom bättre resurshantering och minskade transporter kan ett kretsloppstänk och en mer hållbar utveckling uppnås. Det är eftersträvansvärt och har dessutom stöd i bland annat miljöbalken (1998:808) och kommunens översiktsplan (ÖP 2035).

Stadsbyggnadsförvaltningen gjorde i juni 2019 en grov uppskattning för att se vilka besparingar en lokal massåtervinning vid Strandallén skulle kunna ge. Förutom tids- och miljövinster visade resultatet från beräkningen en tydlig indikation på varför det är intressant att gå vidare och utreda fortsatt lokal massåtervinning på Strandallén samt att utreda intilliggande fastigheter för hantering av mjuka massor.

3.3 Beräkning

Beräkningen gäller etapperna på Inre Brevik, Bergholm och Raksta, inte Yttre Brevik. Projekten beräknas att pågå ca 11 år, t o m 2030.

3.3.1 Transportavstånd/tidsvinst

Transporten sker med en s.k. treaxlad boggiebil (utan släp) p g a framkomlighetsproblem på Östra Tyresö. En lastbil lastar 13 ton. Under 11 år kommer ca 258 000 ton jord och berg transporteras vilket genererar ca 19 850 transporter. Nedan redovisas den beräknade tidsbesparingen. Detta förutsätter att det inte är köer på E4:an. Avståndet till Almnäs i Södertälje gör att du behöver fem lastbilar jämfört med en lastbil för att matcha tidsvinsten med lokal massåtervinning vid Strandallén.

Brevikshalvön

Trinntorp- Strandallén= sträcka 4,7 km, körtid 7 minuter

Trinntorp- Almnäs Södertälje= 62,7 km, körtid 60 minuter

Tidsvinst = ca 50 minuter per sträcka

Raksta- Bergholm

Raksta- Strandallén= sträcka 4,7 km, körtid 7 minuter

Raksta- Almnäs Södertälje= 61,3 km, körtid 58 minuter

Tidsvinst= ca 50 minuter per sträcka

Yttre Brevik

Ällmora- Strandallén= sträcka 10,2 km, körtid 17 minuter

Ällmora- Almnäs Södertälje= sträcka 66,8 km, körtid 1 tim 12 minuter

Tidsvinst= ca 60 minuter per sträcka

3.3.2 Transportavstånd/kostnader

Ett lastbilslast till Strandallén kostar 500 kr, tur och retur. Motsvarande kostnad till Södertälje är 3400 kr, tur och retur. (inkl. lastning lossning och tippkostnader). På Strandallén ingen tippkostnad vilket beror på att verksamheten bedrivs i egen regi.

Om transporter körs till:

Strandallén kostar det 9 900 000 kr (totalt under 11 år).

Södertälje kostar det 67 490 000 kr (totalt under 11 år).

3.3.3 Jord och berg

Återvinning av eget berg (inkl. krossning och lastning) på Strandallén kostar 8,25 milj. kr.

Inköp av krossat berg från Södertälje kostar 19,25 milj. kr.

Återvinning av egen jord (inkl. sortering och lastning) för etapperna på inre Brevik, Raksta och Bergholm på Strandallén kostar 2,4 milj. kr

Inköp av jord från Södertälje kostar 15,7 milj. kr.

3.3.4 Totalkostnader

I beräkningen ingår: krossning, drift, transport, inköp av och tillverkning av egen jord/berg (internt/externt) personalkostnader, tidsvinsten mm..

Strandallén= 20 550 000 kr

Södertälje= 102 440 000 kr

102 440 000- 20 550 000= 81 890 000 kr. vilket ger en årlig besparing på 7 750 000 kr om alla massor hanterades lokalt. Det innebär att vi under de här tio- elva åren skulle kunna bygga ut etapperna 17 och 20 utan kostnad.

3.1 Investeringar

Det kommer att innebära en del investeringar för att kunna starta upp verksamheten som till exempel kostnader för tillstånd, bulleråtgärder, markberedning och gestaltning mot omgivningen med mera. Läs mer i avsnitt 6.

3.2 Tidigare utredningar

I syfte att hitta platser som skulle kunna lämpa sig för massåtervinning har kommunen i flera omgångar kartlagt Östra Tyresö och dess närhet. Östra

Storängen, Raksta, sågs som ett alternativ och under år 2017 påbörjades en planprocess. Anledningen till att Östra Storängen kom på tal var att det fanns en osäkerhet om massåtervinningen vid Strandallén 6 skulle få fortsatt tidsbegränsat bygg-/ marklov efter år 2017. Om lov inte skulle medges skulle det innebära att det inom en snar framtid saknades plats för krossning av berg och snart även plats för hantering av mjuka massor. Det blev viktigt att hitta en varaktig lösning.

I september 2017 fick kommunen förlängt tidsbegränsat mark-/bygglov för Strandallén. Genom att kommunen kunde fortsätta hantera bergmassor vid Strandallén gavs en tidsfrist som gjorde att behovet av Storängen inte blev lika aktuellt längre. Ett problem kvarstår vilket är att det finns brist på plats för hantering och mellanlagring av mjuka massor.

Utredningsområde, Östra Storängen, Raksta

3.3 Nollalternativ

Det har tagits beslut att kommunen ska bedriva lokal massåtervinning, därför är frågan hur strategin ska genomföras utifrån de förutsättningar som finns och de beslut som tagits. Alternativet att inte bedriva massåtervinning är inte aktuellt, det ställningstagandet gjordes i och med beslutet att anta Strategi för lokal masshantering på Östra Tyresö.

4 Möjligheter och förslag

Då det är så svårt att hitta lämplig mark, som är tillräckligt stor för behovet, måste den mark kommunen har att tillgå användas på ett effektivt och klokt sätt. Med avseende på det vore det optimalt att fortsätta att använda Strandallén för krossning och återvinning av berg efter att tidsbegränsat lov går ut år 2022 (2027), och tills dess att hela Östra Tyresö är utbyggt och klart. Att använda Strandallén som är en väl etablerad plats sen flera år tillbaka är både ekonomiskt och praktiskt fördelaktigt.

När det gäller platser för hantering och mellanlagring av så kallade mjuka massor (jord, grus mm) saknas i dagsläget tillräckligt stor yta för det. Bedömningen är att en yta på cirka 10 000 kvm behövs för att tillgodose behovet. Strandallén 8-10 består av ett skogsområde som skulle kunna vara lämpligt. Området är tillräckligt stort och viss infrastruktur kan delas med Strandallén 6 (väg och grind in till området). Genom att använda Strandallén 8-10, Slumnäsvägen 19-23 och Strandallén 6 fås en väl sammanhängande enhet där samordningsvinster finns att hämta när det till exempel kommer till maskin- och personalkostnader. Se figur 4.

Rekommendationen blir därmed att Strandallén 6 efter att tidsbegränsat lov går ut planeras för fortsatt krossning av berg och massåtervinning tills att alla etapper är utbyggda inkl. yttre Brevik. Rekommendationen är också att Strandallén 8-10 och delar av Slumnäsvägen 19-23 planeras för hantering av mjuka massor.

Figur 4: Befintlig och utökad yta för lokalmassåtervinning

5 Konsekvenser

Lokal massåtervinning innebär att det behövs ytor som ligger relativt nära och är tillräckligt stora för behovet. Det i sig innebär att de kan hamna nära boende och därmed uppfattas som störande för omgivningen. Kommunen är medveten om att verksamheten kan ha en påverkan på omgivningen men bedömer att fördelarna med lokal massåtervinning överväger de negativa konsekvenserna.

För att begränsa påverkan verkar kommunen för att minimera störningarna. Förutom bullerskydd (vallar, plank containrar) arbetar kommunen med dammbekämpning och har utöver det möjlighet att tidsbegränsa verksamhetens användning av platsen. En möjlighet är till exempel att senarelägga arbetstiden på morgonen. Det för att inte bidra till ökad belastning på Tyresövägen under

rusningstid. Kommunen är också intresserad av att ha en god kommunikation med de boende runt omkring så att allt blir så bra som möjligt. Inför de tillfällen som berg krossas meddelas därför de boende till exempel via en lapp i brevlådan. I november 2019 höll också kommunen en medborgardialog i syfte att ge medborgarna möjlighet att ställa frågor om och diskutera förestående förslag.

Foto: Lastbil tippar av berg på Strandallén

Foto: Krossmaskin och hjullastare bakom bullerskyddande containrar

Oavsett om kommunen väljer att arbeta med lokal massåtervinning eller inte medför det konsekvenser. En konsekvens med att fortsätta bedriva lokal massåtervinning vid Strandallén är att utbyggnaden av Trädgårdsstaden etapp 3 får vänta. Å andra sidan innebär det att annan mer värdefull mark inte behöver tas i anspråk som till exempel Östra Storängen.

Om det inte planeras för lokal massåtervinning innebär det att en väldig mängd massor kommer att behöva transporteras bort och nya massor köpas in som det ser ut idag. Det betyder många år av tunga transporter fram och tillbaka från yttre Brevik och Raksta via Tyresövägen till Almnäs i Södertälje (i bästa fall). Enligt uppgift körs massor idag från Stockholmsområdet så långt som till Värmland, då tipparna runt Stockholm är fulla.

5.1 Gestaltning

Begreppet lokal massåtervinning eller masshantering har förmåga att skapa upprörda eller oroliga känslor. Ett sätt att minska dem kan vara att på visuellt sätt arbeta med gestaltning i gränsen mellan massåtervinningsområdet och dess omgivning. Grundkravet som ställs är en nivå, ambitionen som kommunen har är högre vilket innebär att det i investeringsbudgeten behövs ta höjd för det. En bullervall beklädd med vegetation är en god investering som skulle kunna skapa mervärde för de boende omkring under den tid som platsen används.

Vegetation på bullervallarna hjälper också till att binda damm och bidrar till att dämpa ljudet från verksamheten. Därtill är en vegetationsklädd vall att föredra sett ur ett biologiskt perspektiv.

6 Genomförande

Strandallén 6 kan i dagsläget (t o m 2027 som längst) användas som tidigare men innan Strandallén 8- 10 och Slumnäsvägen 19-23 kan börja användas behöver en del åtgärder genomföras. Det innebär att en del investeringar behöver göras. Marken behöver beredas, d v s jämnas av och fyllas ut, en del träd tas ner (inte alla). Tanken är att lämna en ridå med träd mot Strandallén och Jessie Navins väg för att minska påverkan från verksamheten. En mindre dagvattendamm behöver anläggas för provtagning av dagvatten. Byggnader behöver rivas och bullervallar uppföras.

6.1 Behov av tillstånd, lov och detaljplaneläggning

Mellanlagring och återvinning av massor är en tillståndspliktig verksamhet enligt miljöbalken. Tillståndet reglerar bl.a. hur mycket verksamheten får låta, arbetstiderna för verksamheten, vilka massor som får hanteras inom området, antal dagar som berg får krossas, att dammbekämpning ska ske och att området ska vara inhägnat. Tillstånd för verksamheten finns på Strandallén 6 liksom ett tidsbegränsat lov som gäller t o m 2022 (som längst till 2027). Nytt bygg-/marklov behöver fås innan det gamla går ut 2022. I god tid innan lovet går ut 2027 behöver området detaljplaneläggas för ändrad markanvändning.

För den utökade ytan på Strandallén 8-10 samt Slumnäsvägen 19-23 behöver en anmälan om miljöfarlig verksamhet göras till Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund, SMOHF. En bygglovsanmälan behöver lämnas in till bygglovsenheten som beskriver platsen och hur ytan ska disponeras. För att få riva de byggnader som är belägna på Strandallén 8- 10 behövs ett rivningsbeslut. Ett beslut som tas av kommunstyrelsen, KS, tidigast i januari år 2020.

6.2 Tidplan

Enligt tidplanen ska arbetet med VA- utbyggnaden av Raksta etapp 8 påbörjas i februari- mars 2020. Inför byggstart behöver kommunen få ta Strandallén 8 -10 och Slumnäsvägen 19- 23 i anspråk för att kunna påbörja att bygga bullervallar så fort som möjligt. Tidigast i mitten av januari 2020 kan anmälan göras till SMOHF och bygglovsenheten, det om KS beslutar enligt förslag.

Anmälningförfarandet beräknas ta minst 10 veckor. Parallellt med tillståndprocessen kan markarbeten påbörjas t ex rivning av hus och fällning av träd. Verksamheten kan som tidigast komma igång i april 2020, vilket förutsätter att allt går enligt plan.